

TÉT ATTASÉI BESZÁMOLÓ JELENTÉS (2014 – 2015)

MOSZKVA

Dr. Erdélyi Árpád
TÉT attasé

2015. augusztus

1. OROSZORSZÁG KFI RENDSZERÉNEK FŐBB JELLEMZŐI

A KFI politika ismérvei

2011 decemberében került elfogadásra „Az Oroszországi Föderáció innovációs fejlesztésének stratégiája 2020-ig” című dokumentum („Innovációs Oroszország-2020”), amelynek értelmében az orosz nemzetgazdaságot 2020-ig innováció alapúvá kell átalakítani.

A dokumentum a stratégia lépéseinek koordinálására a **Gazdaságfejlesztési Minisztériumot**, az **Oktatási és Tudományos Minisztériumot**, az **Ipari és Kereskedelmi Minisztériumot** és a **Tömegkommunikációs Minisztériumot** jelölte ki. A négy koordinátor mellett a cél valóra váltásában számos más állami és társadalmi szerv, intézmény és vállalat is szerepet vállal.

A stratégia alapvető céljai 2020-ig az alábbiak:

- vezető szerep elérése a világ fejlett technológiai szektorának 5-7 területén;
- 5-10 százalékos részesedést megszerzése a szellemi tulajdonjogok piacán;
- az ország GDP-jének 17-20 százalékát a fejlett technológiájú termékeknek kell adniuk;
- 10 év alatt az eddigi 5-6 szorosára kell növelni az iparban az innovatív termékek arányát;
- 2020-ig 40-50 %-ra kell emelni az innovatív cégek, vállalatok arányát.

A kitűzött célok megvalósítása komoly erőfeszítéseket igényel, tekintettel arra, hogy jelenleg az orosz fejlett technológiák termékeit és szolgáltatásait áruló cégek aránya a világpiacon rendkívül alacsony.

A stratégia megvalósításának érdekében 2006-2008. között jelentősen megemelték az alap kutatásra fordítható pénzeket, megalapították a Rosszijszkaja Vencsurnaja Kompanyija-t, a Vnyesekonombankot és a Rosznanot, létrehozták a nemzeti kutatóegyetemek, a szövetségi egyetemek és a nemzeti kutatóközpontok rendszerét és megkezdődött a Szkolkovói Innovációs Központ építése.

Az ország innováción alapuló gazdaságának létrehozását két ütemben (2011-2013 és 2014-2020) kell megvalósítani.

A jelenleg folyó második ütem alapvető céljai az alábbiak:

- a magánfinanszírozás arányának további növelése;
- az ipar modernizálása (az alkalmazott technológiák terén az oroszországi vállalatok elérik a fejlett országok átlagát);
- az oroszországi innovatív termékek és szolgáltatások világpiacra lépésének kiemelt támogatása (finanszírozás és co-finanszírozás növelése, marketing, fokozott részvétel nemzetközi kiállításokon és vásárokon).

A 2011. július 7-én kelt elnöki rendelet módosította az addigi kutatás-fejlesztési **prioritásirányokat**, az alábbi nyolcat határozva meg:

1. Biztonság, küzdelem a terrorizmus ellen;
2. Nanotechnológiai rendszerek;
3. Informatikai- és telekommunikációs rendszerek;
4. Élettudományok;
5. Fegyverek, hadi- és speciális technika perspektivikus fajtái;

6. Ésszerű természetgazdálkodás;
7. Szállítási és kozmikus rendszerek;
8. Energiahatékonyság, energiatakarékosság, nukleáris energetika.

A dokumentum a prioritásokat tovább bontva, azokon belül **27 kritikus technológiát** határozott meg.

Az innováció témájában öt kiemelt területet nevesít az anyag:

- **Energia:** 2020-ig 40 százalékkal kell csökkenteni a nemzetgazdaság egységnyi termékre eső energiafelhasználását, és 4,5 %-ra kell emelni az áramtermelésben az alternatív energiahordozók arányát.
- **Szállítás-közlekedés:** a szektor hatékonyságának növelése a mostani 2-4-szeresére, az északi hajózási útvonal egész évben használhatóvá tétele, a helyi repülés fejlesztése, nagy- és szupersebességű vasútvonalak építése.
- **Informatika:** folyik az „Információs társadalom 2011-2020” célprogram megvalósítása, amelynek értelmében 2020-ig a városok és városi típusú települések mindegyikében lehetővé kell tenni a szélessávú internet kapcsolatot.
- **Gyógyszeripar:** A „Pharma-2020” projekt keretében 2020-ig legalább 200 új hazai fejlesztésű gyógyszert kell piacra dobni. Az ezzel kapcsolatos kutatások finanszírozására a központi költségvetés 177 milliárd rubelt biztosít. A „Gyógyszer- és egészségipar fejlesztése 2020-ig és az azt követő időben” elnevezésű szövetségi célprogramra 9 év alatt 120 milliárd rubelt ad a központi költségvetés.
- **Élelmiszeripar-biotechnológia:** a 2020-ig érvényes biotechnológiai fejlesztési program értelmében az időszak végére a 2012. évi 33-szorosára kell növelni a hazai biotechnológiai termékek mennyiségét. 2020-ban a biotechnológiai ipar adja a GDP 1 százalékát.

Az „Innovációs Oroszország-2020” támogatására került jóváhagyásra 2012. december 20-án „**A tudomány és a technológia fejlesztése 2012-2020 között**” elnevezésű állami program, amelynek hat alprogramját (1. Alapkutatások; 2. Alkalmazott kutatások és perspektivikus technológiák; 3. A KF szektor intézményi fejlesztése; 4. A KF szektor interdiszciplináris infrastruktúrájának fejlesztése; 5. Nemzetközi együttműködés; 6. Az állami program végrehajtásának biztosítása) 3 szakaszban, 2020-ig kell megvalósítani.

Az orosz kormányfő 2014 februárjában írta alá „**Az Oroszországi Föderáció tudományos-technológiai fejlesztési prognózisa 2030-ig**” elnevezésű dokumentumot, amely hét fejlesztendő területet és azokon belül témacsoportokat - határoz meg:

- 1. Informatika:** számítógépes rendszerek, telekommunikációs technológiák, információ feldolgozás és elemzés, elektronikus berendezések és robottechnika, modellezés, perspektivikus rendszerek működése, informatikai biztonság, algoritmusok és programok.
- 2. Biotechnológia:** a kutatások tudományos és módszertani alapjai, ipari-, agrár-, környezetvédelmi-, élelmiszeripari- és erdészeti biotechnológiák, akvakultúra.
- 3. Orvostudomány és egészségügy:** perspektivikus gyógyszerek, molekuláris diagnosztika, a patogenezis molekuláris és sejt-mechanismusainak törvényszerűségei, bio-orvostudományi sejt-technológiák, gyógyításban felhasználható, biológiai úton lebomló és kompozit anyagok, bioelektro-dinamika, sugárkezelési eljárások, az emberi genom.

4. Új anyagok és nanotechnológia: konstrukciós-, funkcionális-, hibrid-, gyógyászati célú- és biometrikus anyagok, konvergens technológiák, anyagok és folyamatok számítógépes modellezése, anyagvizsgálatok.

5. Ésszerű természetgazdálkodás: a környezet megőrzése és környezetbiztonság, a környezet állapotának monitorozása, a természeti és technogén eredetű rendkívüli helyzetek előrejelzése és értékelése, szilárd ásványi nyersanyagok és szénhidrogének kutatása, feltárása és kitermelése, a tengerek, óceánok és a sarkvidéki területek kutatása.

6. Szállítási és kozmikus rendszerek: egységes közlekedési és szállítási térség kialakítása, biztonságos és környezetbarát szállítási rendszerek fejlesztése, perspektivikus szállítási és kozmikus rendszerek.

7. Energiahatékonyság és –takarékoság: fosszilis energiahordozók kutatása, feltárása és kitermelése, környezetbarát és hatékony hő-energetika, biztonságos atomenergetika, megújuló energiahordozók alkalmazása, bioenergetika, szerves energiahordozók nagymélységű feldolgozása, elektromos- és hőenergia hatékony tárolása, hidrogén energetika, energiahordozók és energia hatékony szállítása, intelligens energetikai rendszerek, hatékony energiafelhasználás, perspektivikus energiotechnológiák és rendszerek modellezése, modern elektronikai berendezések az energetikában, új anyagok és katalizátorok.

Egy 2014. december 4-én kelt elnöki rendelet értelmében megkezdődött a **Nemzeti Technológiai Kezdeményezés** kidolgozása, amelynek célja, hogy Oroszország 2035-ig a világ technológiai vezető hatalmává váljon. Ennek érdekében meg kell határozni az elkövetkező két évtized kulcstechnológiai és ki kell dolgozni a műszaki normák és szabályok, valamint a pénzügyi és személyzeti feltételek rendszerét.

A Kezdeményezés kidolgozása az ország tudományos közösségének bevonásával az alábbi munkacsoportok keretében folyik:

- energetika;
- élelmiszer és víz biztosítása;
- személyek biztonsága;
- személyre szabott orvoslás;
- pilóta nélküli repülőgépek;
- személyzet nélküli tengeri hajózás;
- vezető nélküli gépjárművek;
- pénzügyi feltételek;
- mesterséges értelem;
- egyetemek szerepe;
- digitális tervezés és modellezés;
- új anyagok és technológiák.

2015 nyarán a Stratégiai Kutatások Ügynökségének koordinálásával megkezdődött a Kezdeményezés útterveinek kidolgozása.

Szövetségi célprogramok

Az ország fejlesztésének fontos elemei a szövetségi célprogramok. A központi költségvetés a szövetségi célprogramokra **2013-ban 1011 milliárd, 2014-ben pedig 937 milliárd rubelt** biztosított. A csökkenés azzal magyarázható, hogy 2014-től kezdve szövetségi célprogramok

keretében alapkutatások nem finanszírozhatók, arra az Oroszországi Tudományos Alap pályázatai szolgálnak.

A **2015. évi** központi költségvetés a szövetségi célprogramokra **1003,7 milliárd rubelt** irányoz elő.

2015. augusztus 1-ei állapot szerint 48 szövetségi célprogram folyik, 4 pedig a tervezés állapotában van. Tudományos-technológiai témájúak az alábbi szövetségi célprogramok:

- Az oktatás fejlesztése 2011-2015 között;
- Az oktatás fejlesztése 2016-2020 között;
- Kutatás-fejlesztés Oroszország tudományos-műszaki prioritásterületein 2014-2020 között;
- Az innovációs Oroszország tudományos és tudományos-oktatási szakemberei, 2014-2020;
- A GLONASSZ rendszer fenntartása, fejlesztése és használata 2012-2020 között;
- Polgári tengerhajózási technikák fejlesztése, 2009-2016;
- A polgári légiközlekedés fejlesztése 2002-2010 között és 2015-ig;
- Új generációs nukleáris energiatechnológiák 2010-2015 között és 2020-ig;
- Az Oroszországi Föderáció gyógyszer- és orvosi iparának fejlesztése 2020-ig és azt követően;
- Oroszország szállítási-közlekedési rendszerének fejlesztése. (7 alprogram);
- Az egységes légi irányítási rendszer korszerűsítése, 2009-2020;
- Természeti és technogén jellegű rendkívüli események kockázatainak és következményeinek csökkentése, 2011-2015;
- Űrhajózási program, 2006-2015;
- Oroszországi űrrepülőterek fejlesztése, 2006-2015.

A KFI rendszere, intézményi és finanszírozási struktúrái

Az oroszországi KFI intézményi rendszere többszintű, legfontosabb szereplői az alábbiak:

- **Az Oroszországi Föderáció elnöke mellett működő Tudományos és Oktatási Tanács:** tanácsadó szerepet tölt be az oktatás, a tudomány és a KFI stratégiáinak kidolgozásában, elfogadásában, az azokkal kapcsolatos konkrét lépések végrehajtásában és az ellenőrzésben. Vezetője Putyin elnök, helyettesei: Fortov, az Orosz Tudományos Akadémia elnöke és Furszenko, Putyin elnök tudományos és oktatási ügyekben illetékes tanácsadója. A Tanácsnak rajtuk kívül 37 tagja van.
- **Oktatási és Tudományos Minisztérium:** feladata az oktatási rendszer működtetése, az állami tudományos-műszaki és innovációs politika kidolgozása, a tudomány állami támogatásának biztosítása. Meghatározza a tudomány és a technológia prioritásirányait, felügyeli az oktatási és KFI témájú szövetségi célprogramokat. Részt vesz a szellemi tulajdont képező termékek hasznosítását célzó állami politika kidolgozásában, a technológiai transzferben, a nemzetközi szabványok és tanúsítványok elterjesztésében. Koordinálja az oktatási és Tét területeken a nemzetközi együttműködést. A minisztérium első embere 2012 májusa óta Dmitrij Livanov. A nemzetközi főosztály vezetője 2014 májusa óta Nyikolaj Toivonen.

- **Szellemi Tulajdonjogok Szövetségi Szolgálata** (a Gazdaságfejlesztési Minisztérium felügyelete alatt): tevékenységi köre a szellemi tulajdonjogok szabályozására és felügyeletére terjed ki.

- **Tudományos Szervezetek Szövetségi Ügynöksége (FANO):** az oroszországi állami tudományos akadémiái szféra átfogó reformja keretében 2014 januárjában alakult meg. Felügyelete alá kerültek a volt akadémiái tudományos kutatóintézetek és más, volt akadémiái intézmények és vállalatok. A 2014. évi központi állami költségvetés a FANO részére 91,7 milliárd, a 2015. évi pedig 92,9 milliárd rubelt biztosított.

- **Szövetségi Kutatóközpontok:** a FANO kezdeményezésére, több, hasonló profilú kutatóintézet összevonásával indult meg a központok kialakítása. Az első Moszkvában alapították 2015 februárjában, az Informatikai Problémák Intézete, a Rendszeranalízis Intézet, valamint az OTA Számítógépközpontjának összevonásával. 2015 nyarán két központ (úrkutatás-informatika-bioszféra, illetve biotechnológia) létrehozása folyamatban, további két központ (szilárdtest-fizika, mikroelektronika, szupertisztaságú anyagok, valamint szén- és szénkémia) megalakítása pedig tervben van.

- **Oroszországi Tudományos Alap (RNF):** a tudomány reformjának jegyében hozták létre 2013 végén, feladata az alapkutatások pályázatok útján történő finanszírozása. Irányító testülete a Kuratórium, melynek tagjai akadémikusok, egyetemi rektorok, valamint a parlament képviselői közül kerülnek ki. 2014-ben 11,4 milliárd rubel, 2015-ben 17,2 milliárd rubel, 2016-ban pedig 19,1 milliárd rubel osztható szét a pályázók közt. Az alap jelenleg az alábbi perspektivikus területek pályázatait támogatja kiemelten:

- ipari biotechnológia;
- az energetika elektrokémiai és termoelektromos technológiái;
- robottechnikai és mechatronikai rendszerek intellektuális technológiái;
- természeti és technogén eredetű katasztrófák kockázatának és következményeik hatásainak csökkentése;
- regeneratív és adaptációs orvosi technológiák;
- perspektivikus kvantumkommunikáció és számítások;
- a trofikus lánc alapvető elemeinek irányítására szolgáló új agrotechnológiák alkalmazása;
- neurotechnológia és kognitív kutatások.

- **Állami státusú tudományos akadémiák:** az akadémiái szféra reformja során 2014 januárjában összevonásra került az Orosz Tudományos Akadémia, az Orosz Orvostudományi Akadémia és az Orosz Mezőgazdasági Akadémia. Az új testület Orosz Tudományos Akadémia (OTA) néven folytatja tevékenységét. Az Orosz Építész Akadémia, az Orosz Oktatási Akadémia, valamint az az Orosz Művészeti Akadémia a szakminisztériumok felügyelete alá került, ugyanakkor a központi költségvetés önálló fejezeteiként részesülnek állami támogatásban.

A 2015. évi központi költségvetés az OTA számára 3,6 milliárd rubelt irányoz elő.

2014. június 27-én elfogadásra került az OTA új alapszabálya. A dokumentum értelmében az akadémia feladatai az alábbiak:

- Az állami tudományos-műszaki politika kialakításával és végrehajtásával kapcsolatos javaslatok kidolgozása. Állami költségvetésből finanszírozott tudományos alapkutatások végzése, részvétel az Oroszországi Föderáció hosszú távú tudományos alapkutatási programjának kidolgozásában és egyeztetésében.

- Tudományos-műszaki programok és projektek szakértői bírálata. Az akadémiának szakmai bírálatra megküldendő programokkal és projektekkal szembeni követelményeket, valamint az akadémiához történő felterjesztés rendjét az OF-kormány határozza meg.
- Tudományos konzultációs szolgáltatások nyújtása állami szervezeteknek és szervezeteknek, szakértői tevékenység ellátása.
- A nemzetközi és az oroszországi tudomány eredményeinek tanulmányozása és elemzése, javaslatok kidolgozása az eredményeknek az Oroszországi Föderáció érdekében történő felhasználására.
- Tudományos kapcsolatok és együttműködés erősítése a tudományos és/vagy tudományos-műszaki tevékenység résztvevőivel.
- Részvétel a tudomány anyagi és emberi erőforrásainak fejlesztésével kapcsolatos javaslatok kidolgozásában, a tudomány és az oktatás integrációjában, az alaptudományok innovációs lehetőségeinek hasznosításában, valamint a tudományos tevékenységet folytatók szociális védelmében.
- Részvétel a tudás, a tudomány, valamint a tudományos-műszaki eredmények népszerűsítésében.

Az OTA irányító szervei:

- Közgyűlés: évente legalább egy alkalommal ülésezik, legutóbb 2015 márciusában ült össze.
- Elnökség: tagjai az elnök, az alelnökök, a főtitkár és 63 fő akadémikus tag;
- Elnök: az akadémia elnöke 2013 májusa óta Vlagyimir Fortov.
- Az akadémiának jelenleg 12 alelnöke, valamint egy főtitkára van. Ez utóbbi posztot 2015 januárja óta Mihail Palcev tölti be.

A három akadémia összevonása után az Orosz Orvostudományi Akadémia és az Orosz Mezőgazdasági Akadémia tudományos osztályként csatlakozott az „új” akadémiához, így a tudományos osztályok száma 11-ről 13-ra emelkedett:

1. Matematikai Tudományok Osztálya;
2. Fizikai Tudományok Osztálya;
3. Energetikai, Gépgyártási, Műszaki és Irányítási Folyamatok Osztálya;
4. Nanotechnológiai Tudományok Osztálya;
5. Kémiai- és Anyagtudományok Osztálya;
6. Biológiai Tudományok Osztálya;
7. Fiziológiai és Orvosi Alaptudományok Osztálya;
8. Földtudományok Osztálya;
9. Társadalomtudományok Osztálya;
10. Globális Problémák és Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya;
11. Történelem- és Nyelvtudományok Osztálya;
12. Orvostudományok Osztálya;
13. Mezőgazdasági Tudományok Osztálya.

Az akadémia keretén belül három regionális tagozat (uráli, szibériai, távol-keleti) működik.

- **Nemzeti kutatóközpontok:** a 2013. május 15-én kelt 797-p számú kormányrendelet 48 intézményt nevesít. Ezek többsége (33 intézmény) Moszkvában, illetve a Moszkvai Területen található, 10 intézmény Szentpéterváron, a többi öt a Kalugai, a Novoszibirszki, az Uljanovszki és a Krasznodari Területen.

A nemzeti kutatóközpontok rendszerének legismertebb képviselője a nukleáris kutatásokat folytató moszkvai **Kurcsatov Intézet**, amely az ITER nemzetközi termonukleáris reaktor megvalósításának oroszországi koordinátora.

Az orosz központi költségvetés 2012-ben 7,2 milliárd, 2013-ban 2 milliárd, 2014-ben 5,6 milliárd, 2015-ben pedig 10,8 milliárd rubelt juttatott, illetve juttat az intézetnek.

A nemzeti kutatóközpontok kiemelt alanyai a Megascience programnak. A program célja olyan világszínvonalú kutatási nagyberendezések létesítése, amelyek bázisán állami támogatással, valamint külföldi beruházók pénzén néhány éven belül nemzetközi szintű kutatóközpontok jöhetnek létre.

A Megascience program keretében az alábbi hat kutatási nagyberendezés létesítése folyik:

- IGNITOR-Tokamak, a jövő termonukleáris erőművével kapcsolatos kutatások;
- PIK reaktor nagy teljesítményű nukleáris neutronforrás;
- MARS negyedik generációs szinkrotron sugárforrás;
- NICA Nuclotron Based Ion Collider Facility;
- PEARL Petawatt Parametric Laser;
- Charm részecske ütköztető.

• **Egyesített Atommagkutató Intézet (Dubna):** 1956-ban alapították, nemzetközi intézmény státust élvez. Alapításának 60. évfordulójáról 2016 márciusában nagyszabású ünnepsorozattal tervez megemlékezni. A nukleáris alapkutatásokkal foglalkozó intézet kiemelt projektje a NICA nehézion ütköztető.

• **Kis- és közepes vállalkozások:** az állami tudományos - műszaki - technológiai politika egyre nagyobb szerepet szán e vállalkozási formáknak a KFI-ben. Az elmúlt években elért haladás ellenére az innovatív kisvállalatok száma nemzetközi összehasonlításban alacsony. Tevékenységük segítésére hozták létre a Tudományos és Műszaki Kisvállalkozások Fejlesztését Támogató Alapot (Bortnyik Alap), amely 2015-ben 3,9 milliárd rubel központi költségvetési juttatásban részesül.

• **Business-inkubátorok, technológiai parkok, innovációs - technológiai központok:** Tevékenységük koordinálására és érdekeik képviseletére alakult meg a kilencvenes évek végén a Business-inkubátorok Nemzeti Szövetsége. A fejlett technológiák kidolgozását és elterjesztését hivatott technológiai parkok létesítéséről 2006-ban döntött az orosz kormány. A technológiai parkokban működő vállalkozások az orosz nemzetgazdaság modernizálásának kulcsterületein (informatika, nyersanyag-kitermelési technológiák, biotechnológia, energiahatékonyság és -takarékoság, műszer- és gépgyártás, orvosi technológiák, űrhajózás stb.) működnek. A jövő aktuális feladata a technológiai parkok egymás közötti, valamint a tudományos városokkal történő együttműködésének aktivizálása.

• **Tudományos városok (naukográdok):** A naukográd speciális oroszországi képződmény, amely nemcsak tudományos intézeteket foglal magába, hanem szociális, kulturális, kereskedelmi, sport, egészségügyi intézményeket, gyakorlatilag az egész városi infrastruktúrát. Jelenleg 14, államilag elismert naukográd van Oroszországban, ezek közül kilenc (Dubna, Zsukovszkij, Koroljov, Puscsino, Reutov, Troick, Frjazino, Csernogolovka és Protvino) a Moszkvai Területen található, a többi öt (Bijszk, Obnyinszk, Kolcovo, Petergof és Micsurinszk) az ország más vidékein.

2010 óta a tudományos városok szövetségi költségvetési finanszírozása közel 60 %-kal csökkent. A támogatás elosztása a város lélekszáma alapján történik.

• **Szkolkovói Innovációs Központ:** a kaliforniai Szilícium-völgyhöz hasonló innovációs városok hálózatának első tagja, Moszkva közvetlen szomszédságában.

Az Innovációs Központ felépítése az alábbi:

- Klaszterek: IT, biomedicina, energia, nukleáris technológia, kozmikus technológia;
- Technológiai park: infrastruktúrát és szolgáltatásokat biztosít a betelepült cégeknek;
- Szkolkovói Tudományos és Technológiai Egyetem (SINT): az Innovációs Központ és az MIT közös projektje, PhD szintű képzést folytat, alapvető célja olyan szakemberek oktatása, akik munkájuk során képesek a kutatás, az oktatás és a vállalkozás integrálására.
- Szkolkovói Nyílt Egyetem: legfontosabb feladata biztosítani a SINT számára a hallgatókat.

Az állam a minta-projektként kezelt Innovációs Központ számára 2012-ben 10 milliárd rubelnyi támogatást biztosított, ez az összeg 2020-ig a tervek szerint 20 milliárdra emelkedik.

A kutatás-fejlesztés finanszírozása Oroszországban

Az 1996-ban elfogadott tudományos és technológia-politikai törvény értelmében **KF-re a költségvetési kiadások 4 %-át kell fordítani.** Ezt az értéket ugyan sikerült elérni 2009-ben, de az óta a tudomány finanszírozásának csökkenése figyelhető meg. 2012-ben kutatás-fejlesztésre a központi költségvetés kiadásainak 3,0 százalékát, 336,5 milliárd rubelt, 2013-ban pedig 3,4 százalékát, 395 milliárd rubelt fordítottak. A 2014. évi adat a beszámoló készítésének időpontjában még nem ismert.

2013-ra a GERD/GDP terv 1,4 % volt, de csak 1,12 %-ot sikerült elérni. A 2015-re tervezett mutató 1,77 %. Az „Innovációs Oroszország-2020” prognózisa szerint 2020-ban 3,0 % lesz a GERD/GDP értéke.

A KF finanszírozásában az állami szerepvállalás fokozatos csökkentését tűzte ki célul a dokumentum. Míg 2010-ben a KF-re fordított pénzek 69 százaléka volt állami, addig 2016-ban ez az érték várhatóan 63 %, 2020-ban pedig mindössze 43 % lesz.

E tervezett mutatók eléréséhez a KF kiemelt, elsősorban nem állami forrásokból származó finanszírozása válik szükségessé.

A KF finanszírozásában fontos szerepe van a három **célorientált alap**nak, amelyeknek a mindenkor KF célú költségvetési pénzek 8,5 %-a jut:

6 %-ot kap az Oroszországi Alapkutatási Alap (RFFI),

1 %-ot az Oroszországi Humán Tudományos Alap (RGNF),

1,5%-ot pedig a Tudományos és Műszaki Kisvállalkozások Fejlesztését Támogató Alap.

Oroszországi Alapkutatási Alap (RFFI)

Feladatai: projektek, tudományos publikációk, konferenciák és szemináriumok, műszerbeszerzések pályázatainak elbírálása, a nyertes pályázatok finanszírozása; nemzetközi együttműködés elősegítése közös projektek finanszírozása révén; az Alap tevékenységét, a támogatott projekteket bemutató kiadványok előkészítése és terjesztése; az állami tudományos és műszaki politika kialakításában való részvétel.

A 6 %-os költségvetési támogatáson kívül az Alap hazai és külföldi vállalatok, intézmények, szervezetek és magánszemélyek anyagi támogatásából is gazdálkodik.

A központi költségvetés 2012-ben 6 milliárd, 2013-ban 7,8 milliárd, 2014-ben 8,9 milliárd rubelt biztosított az Alapnak. A központi költségvetés idei évre vonatkozó terve 12,2 milliárd rubel juttatását irányozza elő.

Oroszországi Humán Tudományos Alap (RGNF)

Feladata: társadalomtudományi kutatások támogatása.

Az Alap pénzeszközeit egyrészt a központi költségvetés biztosítja, másrészt pedig oroszországi és külföldi intézmények, vállalatok és magánszemélyek önkéntes adományai.

E pénzeszközök az alábbi célokra használhatók fel: a pályázati úton kiválasztott tudományos projektek támogatása; tudományos információk megszerzése és terjesztése; az Alap műszaki és információs bázisának fejlesztése, szakértői tevékenység. A központi költségvetés 2012-ben 1 milliárd, 2013-ban 1,3 milliárd, 2014-ben 1,5 milliárd rubelt biztosított az Alap számára. Az idei évi előirányzat 2,0 milliárd rubel.

Tudományos és Műszaki Kisvállalkozások Fejlesztését Támogató Alap (Bortnyik Alap)

1994-ben hozták létre, tevékenysége az alábbi területekre terjed ki: kutatás-fejlesztési tevékenység finanszírozása; kisvállalkozások tevékenységének koordinálása az Állami Tudományos Központokkal, az Orosz Tudományos Akadémia intézeteivel és a felsőoktatási intézményekkel; fiatal kutatók, aspiránsok és egyetemisták bevonása az innovációs tevékenységbe; részvétel az Orosz Tudományos Akadémia műszerfejlesztésében; kisvállalkozások infrastrukturális fejlesztése; szemináriumok, konferenciák, kiállítások szervezése. Költségvetési támogatása 2012-ben 4 milliárd, 2013-ban 4,4 milliárd, 2014-ben 4,6 milliárd rubel volt. Idénre az előirányzat 3,9 milliárd rubel.

Iparfejlesztési Alap: az Oroszországi Technológiai Fejlesztési Alap átszervezésével hozták létre egy 2014. augusztus 28-án kelt kormányrendelet értelmében. Célja: banki finanszírozás előtti hitelnyújtás cégeknek megvalósíthatósági tanulmányok készítéséhez, alap- és alkalmazott kutatások folytatásához.

2. JELENTŐSEBB ESEMÉNYEK A KFI TERÜLETÉN OROSZORSZÁGBAN

Belföldi viszonylatban:

Tovább folyik az oroszországi tudományos akadémiai szféra nem kevés ellentmondással terhelt reformja.

Nemzetközi viszonylatban:

Lásd: „Oroszország kapcsolata az EU-val a KFI területén” című fejezetet!

3. OROSZORSZÁG KÉTOLDALÚ ÉS AZ EU-N KÍVÜLI MULTILATERÁLIS TÉT KAPCSOLATAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSEI

Oroszországnak jelenleg 70 országgal van szerződésen alapuló kétoldalú Tét együttműködése, ezek közül tényleges munka 45 országgal folyik.

Bilaterális kapcsolatok terén Oroszország legfontosabb együttműködő partnerei az USA, Németország, Franciaország, az Egyesült Királyság és Olaszország.

Fentiekén kívül aktív együttműködést folytat még Svájjal, Svédországgal, Hollandiával, Japánnal, Kínával és Dél-Koreával.

Orosz-amerikai együttműködés: a kapcsolatok oroszországi koordináló szerve az Orosz Tudományos Akadémia, amelynek legfontosabb amerikai együttműködő partnerei közt megtaláljuk a National Academy of Sciences-t (NAS), a National Science Foundation-t (NSF), a National Institute of Health-t (NIH), a United States Geological Survey-t (USGS), valamint az US Department of Energy-t (DOE).

A tudományos és technológiai együttműködés legfontosabb területei: atomfizika, anyagtudományok, alkalmazott biológia és biotechnológia, ökológia, nemzetközi biztonság, kettős felhasználású technológiák, aerodinamika, űrkutatás, földtudományok.

Vállalati együttműködés folyik a DuPont-tal, a Monsanto-val, a Ford-dal és a Boeing-gel.

Az Egyesült Államok számos ösztöndíj (Fulbright, FLEX, Global UGRAD, Muskie Program, Herbert Humphrie Program, stb.) keretében biztosít orosz diákoknak és egyetemi hallgatóknak amerikai tanulmányokra lehetőséget.

Ezek között legismertebb a Fulbright ösztöndíj, amely 10 kategóriában (master/aspiráns program, egyetemi oktatók angol nyelvi továbbképzése, egyetemek nemzetközi együttműködésért felelős vezetőinek továbbképzése, tudóscsere, stb.) pályázható.

Orosz-német együttműködés: Németország Oroszország legnagyobb európai partnere a TÉT együttműködésben.

A német kutatás-fejlesztési és oktatási kormányzat eddig a világ öt országában nyitott DWIH (Deutsche Wissenschafts- und Innovationshauser) intézményt. New York, Sao Paulo, Tokió, Új-Delhi mellett Moszkva is helyszíne egy ilyen intézetnek.

A moszkvai DWIH-ben található meg a német KFI-vel foglalkozó olyan intézmények, mint a DAAD, a Helmholtz Társaság, a Humboldt Alapítvány, továbbá a Német Történelmi Intézet (DHI) és a Német-orosz Külkereskedelmi Kamara (AHK) is.

A Oroszországban közel 6500 német cég, illetve német-orosz vegyesvállalat tevékenykedik, amelyek aktívan hozzájárulnak a két ország közötti oktatási és tudományos-műszaki kapcsolatok ápolásához.

A két ország intézményei között csak TÉT területen közel 700 együttműködési program fut.

A DFG és az RFFI idén ünnepelte együttműködésük 20 évfordulóját. A felek között 2013. február 26-án kötött megállapodás értelmében a felek közös kutatóközpontokat és klasztereket hoznak létre fejlett technológiai területeken.

Orosz-francia együttműködés:

A francia nagykövetség TÉT részlege mellett a kétoldalú tudományos-műszaki együttműködés koordináló szerve a CNRS moszkvai irodája.

A kapcsolatok ápolásában kulcsszerepet tölt be a Francia-orosz Technológia Transzfer Központ, amelynek 3 francia és húsz orosz intézmény (például a Moszkvai Állami Bauman Műszaki Egyetem, vagy a Szentpétervári Aerokozmikus Műszeripari Egyetem) a tagja.

A kétoldalú együttműködés legfontosabb területei: matematika, környezettudomány, éghajlat, fizika (lézerek, informatika, optika), kémia (katalízis, membránok), orvostudomány, földtudományok.

A matematika terén történő együttműködés nemzetközileg kiemelkedő intézménye a Független Moszkvai Egyetemen létrehozott Poncelet Laboratórium, amelyet szakmai körökben „matematikai zseniképzőként” emlegetnek.

A Francia-orosz TÉT Együttműködési Vegyes Bizottság hosszú szünet után 2015. június 9-én Moszkvában tartotta meg soros ülését. (A VB ezt megelőzően 2007-ben ülésezett.) A felek megállapodtak abban, hogy fokozzák kutatási együttműködésüket, elsősorban a klímaváltozás

és a világméretű betegségek megelőzése témáiban. A két ország közötti tudományos-technológiai együttműködés 50. évfordulóját 2016-ban úgy Oroszországban, mint Franciaországban tudományos rendezvényekkel tervezik megünnepelni.

Orosz-UK együttműködés:

A két ország 1996-ban kötött megállapodást a tudományos és műszaki együttműködésről. 2010-ben a moszkvai brit nagykövetségen tudományos és innovációs részleget hoztak létre, amelynek elsődleges feladata a felek közötti világszínvonalú Tét együttműködés megteremtése. A nagykövetség Tét részlege része az Egyesült Királyság Science and Innovation Network-nek (SIN).

A kétoldalú Tét együttműködés legfontosabb területei: atom- és részecskefizika, űrkutatás, energiahatékonyság, nanotechnológia, élettudományok, éghajlatkutatás, az északi sarkvidék kutatása.

Az együttműködés példaként megemlítésre érdemes a Roszkoszmosz és a UK Space Agency közötti űrkutatási kooperáció.

Az orosz Orvos-biológiai Problémák Intézete az űrutazásokkal kapcsolatos orvosi kutatások, a Lebegyev Fizikai Intézet pedig a földrengések előrejelzése terén működik együtt a London University College-val.

Az USA és Norvégia mellett az Egyesült Királyság és Oroszország is tagja az AMEC környezetvédelmi programnak, amelynek témája az északi sarkvidék.

Globális klímaváltozás témában orosz részről a Roszgidrometcentr, brit részről pedig a UK Met Office működik együtt.

Orosz-olasz együttműködés:

A két ország 1995-ben írt alá Tét együttműködési megállapodást. Az együttműködés a két ország intézeteinek, valamint kutatóinak közvetlen kapcsolatain alapul. Ennek szellemében kötött például együttműködési megállapodást a CNR (Consiglio Nazionale delle Ricerche) és az Orosz Tudományos Akadémia, az ENEA (Ente Nazionale per l'Energia e l'Ambiente) és az orosz Ipari és energetikai Minisztérium, vagy például az INFN (Istituto Nazionale di Fisica Nucleare) az OTA-val és a dubnai Egyesített Atommagkutató Intézettel.

A CNR és az RFFI 2006 óta működik együtt közös projektek finanszírozásában.

A partnerek közötti együttműködés sorában az alábbiak méltók említésre:

- CNR - OTA
- ENEA – Roszatom, Orosz Orvostudományi Akadémia, Kurcsatov Intézet
- INFN - OTA, JINR, MIFI, Lomonoszov Egyetem
- INAF (Istituto Nazionale di Astrofisica) – OTA, Lomonoszov Egyetem
- INGV (Istituto Nazionale di Geofisica e Vulcanologia) – Űrfizikai Kutatóintézet, Kamcsatka)

Multilaterális kapcsolatok terén az **Eurázsiai Gazdasági Közösség**, az **Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés**, valamint az **EU államait** tekintti Oroszország Tét területen kiemelt partnereknek.

Az Ázsiai és Csendes-óceáni Gazdasági Együttműködés (APEC)

Az Orosz Tudományos Akadémia Távol-keleti Tagozata és az RFFI szakemberei szerint az APEC országok között az alábbi témakörökben kell aktivizálni az együttműködést:

- Környezettudomány;
- Közgazdasági kutatások;
- Anyagtudomány és nanotechnológia;
- Genomika és proteomika;

- Robottechnika és mechatronika;

Együttműködés az ENSZ intézményeivel:

Az UNEP, UNIDO, UNESCO, WHO, valamint a legkülönbébb nemzetközi programok (klímaváltozás, biológiai biztonság, járványos betegségek elleni küzdelem stb.) keretében folyik együttműködés.

Együttműködés más nemzetközi szervezetekkel, szervekkel és intézményekkel:

- CERN: Oroszország társult tagként vesz részt a szervezet munkájában;
- ISTC (oroszul MNTC): a Nemzetközi Tudományos - Műszaki Központot 1994-ben alapította az EU, az USA, Oroszország, Norvégia, Kanada és Japán. Fő feladata a volt Szovjetunió hadiipari kutatásokkal foglalkozó intézményeinek és kutatóinak átállítása polgári célú tevékenységre.
- ICSTI (oroszul MCNTI): a Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központot 1969-ben alapították, az orosz Külügyminisztérium nemzetközi szervezatként jegyezte be. Az eredetileg a KGST tagországok informatikai fejlesztésére létrehozott intézmény túlélte a KGST megszűnését, profilt váltott és tovább működik. Tevékenységével elsősorban a technológia-transzfert szolgáló információ átadását kívánja elősegíteni, ilyen jellegű szolgáltatásokkal támogatja a kis- és közepes vállalkozásokat. Az MCNTI úgy önállóan, mint tagjai révén is részt vesz a nemzetközi tudományos-műszaki együttműködésben (ESPIRIT/EIS, EUROMECUM, MAGATE, UNEP, FAO).
- ITER: a franciaországi Cadarache-ban felépíteni tervezett létesítmény oroszországi koordinátora a Kurcsatov Intézet.
- XFEL: Oroszország a berendezés második számú befektetője, Németország előzi meg.
- Egyesített Atommagkutató Intézet, Dubna (angolul JINR, oroszul OIJaI).

4. OROSZORSZÁG KAPCSOLATA AZ EU-VAL A KFI TERÜLETÉN

Oroszország és az EU közötti kapcsolatokat az 1997-ben megkötött és az óta több ízben meghosszabbított **”Partnerségi és együttműködési megállapodás”** szabályozza, amelynek 62. cikke foglalkozik a tudományos és műszaki kooperációval.

2013. november 25-én kezdődött és 2014 novemberében ért véget az **EU-Oroszország Tudomány Éve**, amelynek keretében mind Oroszországban, mind pedig az EU tagállamokban számos tudományos rendezvényre kerül sor.

Az **EU moszkvai képviselőtén Tét osztály működik**, amely rendszeresen tart ismertetőket a tagállamok tudományos szakdiplomatáinak. Meghívott előadókként az orosz tudományos kormányzat és az akadémiai szféra vezetői tájékoztatják az ülések résztvevőit az oroszországi tudományos-technológiai terület aktuális ügyeiről.

A képviselő széleskörű tevékenységet fejt ki a közösség tudományos, műszaki és technológiai vívmányainak oroszországi kutatókkal történő megismertetésében. A képviselő munkatársai rendszeresen ellátogatnak vidéki városokba és tartanak ismertetőt az FP 7-os keretprogramról, valamint a Horizont-2020-ról.

2015. június 19-én Brüsszelben tartotta soros ülését az **EU-Oroszország Közös Tudományos és Technológiai Együttműködési Bizottság (JSTCC)**. A rendezvényen népes orosz küldöttség (Oktatási és Tudományos Minisztérium, CAGI Központi Aero-hidrodinamikai

Intézet, Kurcsatov Intézet Nemzeti Kutatóközpont, Egyesített Atommagkutató Intézet, Moszkvai Nemzetközi Tudományos, Technológiai és Oktatási Innovációs Központ, Állami Lomonoszov Egyetem, Moszkvai Acél és Ötvözetek Intézet Nemzeti Kutatóegyetem, Közgazdasági Főiskola Nemzeti Kutatóegyetem, Szkolkovói Tudományos és Technológiai Intézet és a szentpétervári Informatikai, Mechanikai és Optikai Nemzeti Kutatóegyetem vett részt. A jelenlegi bonyolult nemzetközi helyzetben mind az EU, mind pedig Oroszország továbbra is elkötelezett a tudományos és technológiai együttműködés folytatásában. Az orosz fél a Horizont-2020 aktív résztvevője. Az együttműködés elmélyítése érdekében az OF Oktatási és Tudományos Minisztériuma az elmúlt évben megteremtette a Horizont-2020 orosz résztvevőinek finanszírozási mechanizmusát, valamint kijelölte az egyes területekért felelős NCP-eket.

Idén tovább folytatódott a 2013-ban indult **ERA. NET Plus with Russia** program, amelyben 20 finanszírozó ország multilaterális, tudományos és technológiai (nanotechnológia, környezetvédelem, klímaváltozás, egészségügy, humán és társadalomtudományok) és innovációs projekteket támogat. A programbizottság 2015. július 1-2-án Szentpéterváron megtartott ülésén 62 projekt összesen 20 millió eurós támogatásáról született döntés.

A tervek szerint idén októberben indul a **CREMLIN (Connecting Russian and European Measures for Large-scale Research Infrastructure) Projekt**. A Horizont-2020 keretében és pénzügyi támogatásával megvalósítani tervezett projektet az EU Bizottság 2015. január 28-án hagyta jóvá. Célja az EU és Oroszország közötti Tét együttműködés aktivizálása a kutatási nagyberendezések terén, az oroszországi Megascience projektek és kutatási nagyberendezések megnyitása az európai felhasználók számára, az EU és Oroszország közötti tudományos párbeszéd folytatása. A CREMLIN költségvetése 1,7 millió euró. Koordinátora a DESY (Deutsches Elektronen-Synchrotron), orosz kulcspartner a Kurcsatov Intézet. A projektben az EU részéről 13 partner vesz részt, olyanok, mint a FAIR, az XFEL, az ESS, az ESFR, a CERN, a Jülich Kutatóközpont, a Müncheni Műszaki Egyetem, stb. Legfontosabb orosz partnerek: Kurcsatov Intézet, Egyesített Atommagkutató Intézet, OTA Kristálytani Intézet, OTA Budker Nukleáris Fizikai Intézet. A CREMLIN projekt mind a hat oroszországi Megascience kutatási nagyberendezést (PIK-Gatcsina, NICA-Dubna, SSRS-4-Kurcsatov Intézet, XCELS-Nyízsnyij Novgorod, STC-Novoszibirszk és IGNITOR Tokamak-Kurcsatov Intézet) tervezi bevonni a projektbe, amely 3 horizontális és 5 tematikus Work Package keretében végzi majd munkáját.

Nukleáris biztonság és nukleáris fúzió témáiban az Euratom és Oroszország között két szerződés van érvényben.

Az EU-ESA-Roszkoszmosz között együttműködést megállapodás szabályozza. Oroszország tevékeny résztvevője a Nemzetközi Űrállomás (ISS) munkájának.

5. OROSZORSZÁG ÉS MAGYARORSZÁG KFI KAPCSOLATAI

Kétoldalú Tét együttműködés:

Az Oroszországi Föderáció és a Magyarország közötti Tét kapcsolatokat az 1993-ban aláírt kormányközi Tudományos és Technológiai Egyezmény szabályozza.

Az egyezmény értelmében alakult meg és működik a **Magyar – Orosz Tét Vegyes Bizottság**.

A Vegyes Bizottság ötödik ülésére **2005 áprilisában Budapesten**, a hatodikra **2011 novemberében Moszkvában került sor**. Az ülésen a felek megállapodtak abban, hogy a TÉT együttműködést a kutatóegyetemek között célszerű aktivizálni.

A VB 7. ülésének gazdája Magyarország lesz.

Egyesített Atommagkutató Intézet (JINR), Dubna:

Az orosz fél évek óta szorgalmazza, hogy hazánk állítsa vissza tagságát. A JINR vezetése a teljes tagságot preferálja, amennyiben ez nem lehetséges, számukra a társult tagság is megfelelő. A JINR 2016 márciusában ünnepli megalakulásának 60. évfordulóját. Az alapítási évfordulós ünnepség jó alkalom lehetne a magyar csatlakozás bejelentésére.

Az intézet magyarországi partnereivel jelenleg kétoldalú jegyzőkönyvek alapján folytatja az együttműködést. Legaktívabb partnerei: KFKI, ELTE, Debreceni Egyetem, ATOMKI, Szegedi Egyetem.

Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központ (ICSTI):

Az intézmény a moszkvai piaci áraknál jóval kevesebért kínál elhelyezést itt működő magyar cégeknek. Az ICSTI-ből való kilépést elrendelő kormányhatározat végrehajtása után elképzelhető, hogy az intézmény többé nem biztosítja a magyar cégeknek a tagsággal járó privilégiumokat.

Az ICSTI élén várhatóan idén ősszel változás lesz: a nyugdíjba vonuló Viktor Kodola igazgatói munkakörét Jevgenyij Ugrinovics veszi át, aki 2014 januárjáig az Oktatási és Tudományos Minisztérium Nemzetközi Főosztályának vezetője volt.

Egyetemi, akadémiai, kutatóintézeti együttműködések:

A Magyar Tudományos Akadémia, továbbá oroszországi partnerei – az Orosz Tudományos Akadémia, az Orosz Orvostudományi Akadémia és az Orosz Mezőgazdasági Akadémia – között folyamatos az együttműködés, amely elsősorban kutatói cserében valósul meg.

Az „új” Orosz Tudományos Akadémia megalakulása, valamint a FANO létrehozása utáni helyzetben továbbra is tisztázásra szorul, hogy orosz részről melyik intézmény lesz az MTA együttműködő partnere.

Török Ádám akadémikus, az MTA főtitkára 2014. szeptemberi moszkvai útja során megbeszélést folytatott az OTA főtitkárával.

6. A TÉT ATTASÉ TEVÉKENYSÉGE

- **Kapcsolatépítés** az oroszországi KFI meghatározó szereplőivel (Orosz Tudományos Akadémia, Oktatási és Tudományos Minisztérium, ICSTI, Egyesített Atommagkutató Intézet, Oroszországi Gépgyártók Szövetsége, Szkolkovói Innovációs Központ, Harkevics Intézet stb.)

A beszámolási időszak alatt számos konferencián és egyéb tudományos rendezvényen vettem részt.

Az Oroszországi Gépgyártók Szövetsége idén ötödik alkalommal rendezte meg „A Jövő Mérnökei Nemzetközi Fórum”-ot. Ezen, valamint a tavalyi rendezvényen is a szervező bizottság személyes meghívottjaként, előadóként vettem részt.

Idei előadásom címe: „Tudomány és innováció Magyarországon”.

Magyar, orosz és német kutatók részvételével 2014. szeptember 11-én a moszkvai Magyar Kulturális, Tudományos és Információs Központban a „Regionális fejlődés Közép-Európában és Oroszországban. Területi egyenlőtlenségek a tudományban és az innovációban” címmel nemzetközi konferenciát szerveztem az MTA Regionális

Kutatások Intézete (Pécs), valamint az OTA novoszibirszki Közgazdasági Intézete közreműködésével.

Újraiparosítás és regionális fejlesztés témakörében idén ősszel terveztünk a pécsi és novoszibirszki kollégákkal közösen egy hasonló nemzetközi konferenciát tartani Moszkvában, de azt az orosz fél kérésére jövő évre átütemezzük. Az idén júniusban, Novoszibirszkben megtartott Technoprom konferenciát záró rendezvényen Gorogyeckij úr, Novoszibirszk Megye kormányzója azt javasolta, hogy a konferenciát a jövő évi Technopromhoz kapcsolva városukban rendezzük meg. Ehhez a maga részéről segítséget ígért.

- **Kapcsolattartás** az EU moszkvai képviselőjével és a tagállami nagykövetségek TÉT attaséival. Rendszeresen részt veszek az EU képviselőjén a TÉT attasék számára tartott üléseken.
- **Magyar-orosz TÉT Vegyes Bizottság:** folyamatosan tartom a kapcsolatot az Oktatási és Tudományos Minisztérium Nemzetközi Főosztályával. A minisztérium kiemelt fontosságúként kezeli a hazai **kutatóegyetemi hálózat** fejlesztését, valamint a kutatóegyetemek nemzetközi kapcsolatainak aktivizálását. Aktuális kérdés a TÉT VB soron következő, budapesti ülésének megtartása.
- **Jelentőmunka:** folyamatosan jelentek az oroszországi KFI-ről.
- **Felsőoktatás:** összekötő vagyok a nagykövetség és az oroszországi felsőoktatási intézmények között. A 2015 februárjában aláírt kétoldalú felsőoktatási megállapodás lehetőséget nyújt az egyetemközi kapcsolatok fejlesztésére, valamint magyar hallgatók oroszországi egyetemi tanulmányaira.
- **A mezőgazdasági attasét** távollétében helyettesítem.
- **Magyarországról érkező megkeresések** (tudományos kapcsolatok kialakítása, egyetemek közötti együttműködés stb.) esetén eljárók.

7. JAVASLATOK

- A tervek szerint idén ősszel kerül sor az budapesti orosz kulturális központban a két ország vezető **egyetemei rektorainak találkozója**ra. Tekintettel arra, hogy az Oktatási és Tudományos Minisztérium kiemelt fontosságúnak tartja a kutatóegyetemek támogatását, valamint azok nemzetközi együttműködését, javasolom, hogy a találkozó alatt a hazai kutatóegyetemek nemzetközi kapcsolatokért felelős vezetői tekintsék át az oroszországi egyetemekkel történő együttműködés lehetőségeit.
- A 2015 februárjában aláírt kétoldalú felsőoktatási együttműködési megállapodás alkalmat ad magyar hallgatók oroszországi felsőoktatási intézményekben történő képzésére. Az ezzel kapcsolatos konkrét lépések megtétele érdekében célszerű lenne mielőbb megtartani az **oktatási vegyes bizottság** első ülését.
- Az Oroszországi Gépgyártók Szövetsége idén ötödik alkalommal rendezte meg egyetemistáknak és fiatal szakembereknek „**A Jövő Mérnökei**” **nemzetközi fórumot**. A szervező bizottság ismét jelezte, hogy a jövő évi fórumon szívesen látnának magyarországi mérnökhallgatókat. Javasolom, hogy a mérnökképzést folytató hazai egyetemek fontolják meg a fórumon való részvételt.
- Az **Egyesített Atommagkutató Intézet** (JINR, Dubna) továbbra is érdekelt hazánk tagságának –amely lehetne teljes, vagy társult - visszaállításában. Javasolom, hogy a hazai érdekelt felek tekintsék át a témát és szülessen meg a döntés.
- Napirenden van az **Orosz Tudományos Akadémia és az MTA közötti együttműködési** megállapodás megújítása. Az OTA nem rendelkezik anyagiakkal az

együtműködés finanszírozásához, a FANO jelenlegi információink szerint nem kíván nemzetközi együtműködéssel foglalkozni. A jelenlegi helyzetből kiút lehetne a két ország tudományos kutatóintézeteinek közvetlen együtműködése.

- **Kétoldalú Tét Vegyes Bizottság** ülése: javaslom, hogy az orosz féllel történt egyeztetés után a jövő év első felében kerüljön sorra a VB Budapesten esedékes 7. ülése.

Moszkva, 2015. augusztus 19.

Készítette: Dr. Erdélyi Árpád Tét attasé
Jóváhagyta: Németh Zoltán ideiglenes ügyvivő